

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 11. april 2008
Kontor: Regional sundhed
J.nr.: 2008-11405-20
Sagsbeh.: jvb
Fil-navn: Dokument 1

Notat til Folketingets Europaudvalg Udvalg
om
afgivelse af indlæg i EFTA-domstolens forenede præjudicielle sager
E-1/08-1 og E-11/07

1. Indledning

I forbindelse med to forenede sager om refusion af udgifter til eksperimentel behandling i udlandet har Oslo Tingsrett og Borgating Lagmannsrett i Norge forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedr. fortolkningen af artikel 36 og 37 i EØS-aftalen og artikel 22 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 for EFTA-domstolen.

Spørgsmål 1 i begge sager drejer sig om, hvorvidt det er foreneligt med de nævnte bestemmelser at afslå dækning af udgifter til behandling i udlandet, som efter international medicinsk vurdering må anses som eksperimentel eller forsøgsbehandling, når der ikke foreligger ret til sådan behandling i hjemlandet?

2. Sagernes faktiske omstændigheder

Rindalsagen omhandler en norsk kvinde, Olga Rindal, som efter en trafikulykke i 1987 fik diagnosen kronisk whiplash, som hun har fået forskellige former for behandlinger for, uden at det har hjulpet tilstrækkeligt. Specialister i Norge fandt ikke grundlag for operation. Rindal tog derefter selv til Tyskland, hvor hun fik en stivgørende nakke- og rygoperation. Rindal mener at dette har bedret hendes tilstand. Rindal har søgt om dækning af sine udgifter til operationerne hos Rikstrygdeverket og har fået afslag. Rindal har klaget over afslaget til Klagenemda for bidrag til behandling i udlandet, som har stadfæstet afgørelsen under henvisning til, at der findes kompetence til at undersøge og behandle denne type nakke- og rygskaide i Norge, og vilkårene i lovgivningen for dækning af udgifter til behandling i udlandet derfor ikke er opfyldt. Uenighed om indikation i forhold til den konkrete patient, indebærer ikke, at kompetencen mangler. Rindal har herefter udtaget stævning mod den norske stat v /Klagenemda.

Slinningsagen omhandler en norsk kvinde Therese Slinning, som fik en meget alvorlig hjerneskade efter en trafikulykke i 2002. Det blev i en tidlig fase vurderet, at hun ikke ville overleve, og hun fik derfor ikke rehabilitering på Sunnaas specialsygehus. Slinning bor nu på et bo- og rehabiliteringscenter med døgnkontinuerlig bemanding og får der løbende behandling. Hun fandt dog ikke behandlingen tilstrækkelig, og tog til Hammel Neurocenter i Danmark. Rehabiliteringstilbuddet på Hammel blev på behandlingstidspunktet ikke tilbudt i Norge. Slinning blev efterfølgende udredt på Sunnaas sygehus, som vurderede, at der totalt set var blevet opnået nogen ting, som måske er småting, men for patienten sandsynligvis vigtige ting under opholdet på Hammel. På den baggrund blev flere og flere elementer fra behandlingen på Hammel bragt ind i rehabiliteringen. Slinning søgte Kontoret for sygehusbehandling ved Ullevål Universitetssygehus om dækning af sine udgifter til behandling på Hammel Neurocenter, men fik afslag. Hun ankede afgørelsen til Klagenemda, som stadfæstede afgørelsen med den begrundelse, at der findes adæ-

kvat behandling for Slinning i Norge, og derfor har hun ikke efter lovgivningen ret til dækning af behandling i udlandet. Dette gælder selvom behandlingstilbuddet ved Hammel Neurocenter er mere omfattende og intenst end det som blev tilbudt ved Sunnaas Sykehus. Det er desuden lagt til grund, at behandlingstilbuddet i Norge som hovedregel skal benyttes, selvom der kan være udviklet mere avancerede behandlingstilbud i udlandet. Herudover anser Nemda behandlingstilbuddet ved Hammel Neurocenter som eksperimenterende/afprøvende, og at det ikke kan anses som videnskabeligt dokumenteret. Retten til nødvendig behandling i udlandet omfatter som udgangspunkt ikke eksperimenterende/afprøvende behandling. Slinning har herefter udtaget stævning mod den norske stat v /Klagenemda.

3. Den danske interesse i sagen

Den norske sag har principiel betydning for Danmark, fordi sagen vedrører patienters ret til at søge eksperimentel behandling og forsøgsbehandling i udlandet og derefter få refunderet udgifterne hertil af hjemstaten. I Danmark har patienter - ligesom de to norske patienter i sagen - rejst krav om refusion efter eksperimentel behandling i udlandet uden forhåndstilladelse. Sundhedsstyrelsen har i disse sager afslået refusion. Sagen rejser således det principielle spørgsmål om EØS-retten, og dermed sandsynligvis også EU-retten gør det påkrævet for Danmark at dække borgeres udgifter til eksperimentel behandling i udlandet efter lægelig henvisning med eller uden forhåndsgodkendelse.

4. Regeringens stillingtagen

Den danske regering finder, at det er foreneligt med EØS-aftalen art. 36 og 37 og Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 art. 22 at afslå dækning af udgifter til behandling i udlandet, som efter international medicinsk vurdering må anses som eksperimentel eller forsøgsbehandling, når der ikke foreligger ret til sådan behandling i hjemlandet.